

Inleiding op de lezing: 1 Samuël 7

We gaan lezen: 1 Samuël 7. Maar ik ga u eerst even iets vertellen over de hoofdstukken hiervoor. Vorige week lazen we 1 Samuël 3, dat ging over de jonge Samuël die in de nacht door God werd geroepen. Samuël was toen waarschijnlijk rond de 12, 13, 14 jaar. Hij moest tegen de oude hogepriester Eli gaan zeggen dat God zou komen met zijn oordeel, en dat kwám ook. De Filistijnen vielen aan, en bij hun eerste aanval vielen er al 4000 doden aan de kant van de Israëlieten. Dus wat deden de Israëlieten? Ze haalden de ark naar het slagveld, de heilige kist waarvan God had gezegd: 'Op die ark wil Ik wonen, dat is Mijn troon'. Ze dachten: 'Nu hebben we God Zélf in ons midden.' Alsof de HERE iemand is over wie je even kunt beschikken. Intens respectloos... Het liep dan ook helemaal fout af: de ark werd buitgemaakt door de Filistijnen en aan de kant van Israël vielen nóg eens 30.000 doden. Een afschuwelijk débacle. De ark wordt dan door de Filistijnen meegenomen naar één van hun steden, Asdod, maar daar gaat het helemaal mis. Het afgodsbeeld van Dagon, van hun god, valt voorover, plat op de grond, voor de ark. En de inwoners van Asdod krijgen vreselijke gezwellen. De ark wordt nog naar twee andere Filistijnse steden gestuurd, maar overal is het hetzelfde: die vreselijke ziekte breekt overal uit. De Filistijnen worden ontzettend bang voor de ark. Ze zetten hem op een nieuwe wagen en sturen hem zo terug naar Israël. Daar wordt de ark van de wagen geladen door de inwoners van Beth-Semes. Maar wat gebeurt er? Die heilige ark, de troon van God, wordt daar ontheilgd. De inwoners van Beth-Semes lichten het deksel van de ark op en kijken nieuwsgierig wat er in zit. Daarmee vertrappen ze alle wetten van God. En het gevolg is dat zeventig mannen uit Beth-Semes de dood vinden. De bevolking wordt doodsbang en vraagt aan de mensen uit Kirjat-Jearim – dat ligt iets verderop – om de ark op te halen. Daar beginnen we te lezen.

1. Wil je geholpen worden?

'Wil je geholpen worden?' Dat is een belangrijke vraag! 'Wil je werkelijk geholpen worden?' Stel: je kunt het leven eigenlijk niet meer aan, de drukte, het enorme takenpakket dat je hebt, al die verantwoordelijkheden, en je gaat naar een coach. De coach luistert, denkt mee, stelt vragen, probeert jou zelf oplossingen te laten bedenken, maar als jij alles torpedeert, alles tegenhoudt, als jij alleen maar bezwaren aandraagt en niets wilt veranderen, dan kan die coach tegen je zeggen: 'Wil je eigenlijk wel geholpen worden?'

Het thema vandaag is: 'God helpt'. Maar wil jij eigenlijk wel geholpen worden? Want geholpen worden wil zeggen, dat ook jijzelf moet veranderen. En geen mens wil graag veranderen. Niemand! Veranderen is één van de moeilijkste dingen die er is. Het volk Israël laat twintig jaar de ark staan in het huis van Abinabab, op de heuvel in Kirjath-Jearim. De ark is heel netjes geparkeerd, in een huis, op een heuvel, met een eigen bewaker, die daar speciaal voor geheiligd is, maar hoe nétjes geparkeerd ook, de ark is wél geparkeerd. Het heiligdom in Silo is verwoest, dat kun je nalezen in Jeremia 7: 14. Maar er zijn geen plannen om een nieuw heiligdom in te richten. Ondertussen zijn de afgodsbeelden wijdverbreid, beelden van de vruchtbaarheidsgod Baäl en van zijn vrouw Astarte. Die afgodendienst van Baäl en Astarte ging gepaard met prostitutie en seksuele uitpattingen. En dat gaat maar door, twintig jaar. Officieel wordt de HERE aanbeden, de God van Israël, maar in de praktijk zijn het de afgoden, en intussen is de ark uitgerangeerd.

Maar er gebeuren in die twintig jaar nog twee dingen: (1) de Filistijnen onderdrukken de Israëlieten met harde hand. Er is onvrijheid en er moeten zware belastingen betaald worden. Het volk zucht en kreunt. En (2) God is er ook nog. En via Samuël blijft God spreken. Die woorden van God druppelen als een infuus naar binnen bij de patiënt, bij Israël. Twintig jaar lang heeft God geduld. Maar twintig jaar lang wil het volk niet geholpen worden. Want het wil niet veranderen. En dan, eindelijk, na al die jaren, gaat het roepen tot de HERE. Vers 2: 'En het gebeurde vanaf de dag dat de ark in Kirjath-Jearim bleef, dat er veel dagen verliepen – het werden twintig jaren – en het hele huis van Israël wendde zich klagend tot de HERE. God helpt, maar wil jij geholpen worden?'

Voor Israël heeft het twintig jaar geduurd voordat ze zover waren! Ik had het net over een coach, maar het geldt voor zoveel dingen in het leven. De tandarts wil je helpen om een goed gebit te houden. Maar hij of zij geeft je ook adviezen mee: regelmatig poetsen, flossen, een tandenstoker gebruiken. Maar wil je wel? God helpt! Maar wil jij persoonlijk geholpen worden? En willen wij als gemeente geholpen worden in dit nieuwe seizoen, dat nu begint? Even een eerlijke vraag: is dat nodig dan, dat we geholpen worden? Alles gaat toch goed? We hebben twee gebouwen tot onze beschikking, dit gebouw en de Laurenskerk, de begroting is behoorlijk op orde, we zijn met veel mensen, oudere mensen, veel jonge mensen, veel kinderen. Het gaat toch goed allemaal...? Voordat je het weet heeft het volk van God, Israël, de ark weggeparkeerd in een huis op een heuvel. En voordat je het weet heeft wijkgemeente De Samaritaan God

weggeparkeerd uit het gemeenteleven. Willen we eigenlijk geholpen worden? Willen we geholpen worden om kerk te zijn voor onze buurt, voor onze stad, met al zijn immense problemen?

Willen we geholpen worden om te getuigen van Jezus Christus naar mensen om ons heen, mensen die niet geloven, of die moslim zijn, of hindoe, of zoekend? Willen we geholpen worden om kinderen en jongeren de weg naar Jezus te wijzen, om hen die weg te laten zien?

Willen we geholpen

worden om zélf de weg te gaan achter Jezus Christus aan?

Dat zijn lastige vragen. Ben je er klaar voor om je te laten helpen?

Ben je er klaar voor om Gods hulp te ontvangen?

2. Wat is ervoor nodig om geholpen te worden?

Wat is daar dan voor nodig? Wat gebeurt er dan? Nou, laten we maar goed kijken in de tekst.

Het eerste, dat is bekering. Vers 3: 'Toen sprak Samuel tot het hele huis van Israël: Als u zich met uw hele hart tot de HERE bekeert, doe dan de vreemde goden uit uw midden weg, ook de Astartes, richt uw hart op de HERE en dien Hem alleen.' Heel concreet: wat staat er bij jou nou in de weg bij het dienen van God? Ik denk dat je het zelf heel goed weet. Is dat je drukte, je werk? Is dat een hobby die méér geworden is dan een hobby, die uit de hand gelopen is? Of ben je in de greep gekomen van het geld, van de materie? Je wéét het! Als er iets in de weg zit om God te dienen, dan wéét je dat. En als je het niet zelf op kunt ruimen, kun je hulp zoeken. Maar wat moet je opruimen? Dat is één: bekering, afkeer van de afgoden, toekeer naar de HERE, de God van Israël.

Dan **twee, dat is: verootmoediging**, je klein maken voor God, je schuld belijden. Vers 6: 'Zij kwamen in Mizpa bijeen, schepten water en goten het uit voor het aangezicht van de HERE. Zij vastten op die dag en zeiden daar: Wij hebben tegen de HERE gezondigd.' Water is in Israël altijd een teken van reiniging. Het volk verlangt ernaar om rein te worden. Vandaar dat het water uitgiet voor God. En het belijdt schuld. En dat vasten, dat is een teken van zondebesef. 'Here God, ik kan niet zomaar door blijven eten alsof er niets aan de hand is. Alstublieft, vergeeft U mij.' Heb jij eigenlijk ooit weleens echt last gehad van je zonde? Niet alleen wat je fout doet, of zegt, of al die duistere gedachten die soms opborrelen, maar ook wat je nalaat? Wat je níét zegt, terwijl dat wel zou moeten. Wat je níét doet, waar je steken laat vallen? Dat geldt ook voor ons als gemeente. Waar hebben wij steken laten vallen? 'Vader, vol van vrees en schaamte buigen wij voor

U'. Waar hebben we steken laten vallen? Hoe kan het dat de kerk in Nederland zózeer in zichzelf gekeerd is? Hoe kan het dat we het allemaal zó moeilijk vinden om iets van ons geloof te delen? Is Jezus het dan niet waard om over Hem te vertellen? Als je wel enthousiast kunt praten over je vakantie, of over je nieuwe baan, hoe komt het dan dat het zó moeilijk is om enthousiast te vertellen over Jezus? Hoe kan het dat we als christenen zo'n slechte naam hebben als het gaat om het milieu en het klimaat? Marianne Thieme zei dat deze week in een interview, zij is zelf belijdend christen en voormalig Kamerlid voor de Partij voor de Dieren. Ze zei: 'De kerk heeft in de groene beweging een slechte naam, echt heel slecht. Ze staan bekend om hun mens-centraal denken, dieren zijn er om op te eten en zijn allemaal ondergeschikt aan de mens. Er zijn veel natuur- en milieubeschermers die daarom een hekel aan religie hebben, en aan het christendom in het bijzonder.' Ik vond dat zo pijnlijk, toe ik dat las... 'Vader, vol van vrees en schaamte buigen wij voor U. Heel uw werk, door ons vertreden, klaagt ons, mensheid aan bij U.'

Verootmoediging, schuldbelijdenis, dat is twee. **En het derde, dat is gebed.** Als de Israëlieten daar in Mizpa bij elkaar zijn, om samen te bidden, dan horen ze dat de Filistijnen in aantocht zijn. Dat is typerend! Als je jezelf naar God toekeert, komt er altijd geestelijke strijd. Het is opvallend dat de Filistijnen in actie komen, juist als de Israëlieten samengekomen zijn voor gebed. Natuurlijk voelen ze aan dat dit gevaarlijk voor hen wordt, en daarom gaan ze in de aanval. Maar het gebed, dat mag niet stoppen! Integendeel, juist nú komt het aan op gebed! Vers 8: 'En de Israëlieten zeiden tegen Samuel: Laat toch niet na voor ons te roepen tot de HERE, onze God, opdat Hij ons zal verlossen uit de hand van de Filistijnen.' Ook wij hebben te maken met aanvallen. De boze probeert altijd om ons uit elkaar te drijven, om conflicten te zaaien, zeker rondom corona. Hij probeert onrust te creëren, hij probeert jouw band met de gemeente losser te maken, hij wil je geloof plattrappen, vlak hem niet uit! Maar besef het dus wél: we hebben het nodig om samen te bidden. Hier in de kerk! Ik wil je oproepen om trouw te zijn in de diensten. Want waarom ga je naar de kerk, of waarom volg je de dienst thuis? Meestal denk je: 'Om er iets aan te hebben.' Maar dat is niet het belangrijkste van een kerkdienst. Je zit hier niet voor jezelf! Je zit hier voor God! We zitten hier om samen te bidden. En om God te eren. Dit is een kerk-dienst, een ere-dienst. We dienen hier God, we eren Hem. Dit gebouw is een huis van gebed. Het is geen preekhuis, maar een gebedshuis. De preek is niet onbelangrijk, maar het is niet het eerste. We zijn hier om te bidden. En bidden, dat doe je ook persoonlijk, ook in kringen, ook als je vergadert, en dat is niet voor niets! Wil je geholpen worden? Of niet? Bid je? Of niet? Dat is het derde. Júíst omdat de tegenstander niet stil zit, heb je des te meer het gebed nodig. Ik wil je uitdagen om een gebedsplan te maken voor dit seizoen. Hoe wil jij vorm geven aan je gebed? Persoonlijk, maar ook samen met anderen. Sommige mensen hebben een gebedsmaatje, of een gebedstrio, dat je elkaar elke week met z'n drieën treft. Wat wordt jouw gebedsplan?

En dan het vierde wat er gebeurt: Samuël offert een melklam, een lammetje dat nog melk drinkt. Een dier. Een dier sterft, en dat is vreselijk. Dat kunnen we leren van Marianne Thieme. Een offer is niet zomaar een offer, nee, dit is vreselijk. Een onschuldig lam. Júíst omdat het zo vreselijk is, zo wreed, laat dit offer zien hoe groot de schuld is, de schuld van het volk bij God.

Het vierde dat nodig is om je te kunnen laten helpen, dat is een offer, het offer van een onschuldig lam. En dat lam, dat is voor ons: Jezus. Niet voor niets zitten we hier aan de voeten van het kruis. Het gaat om Jezus, het Lam van God, dat de zonde van de wereld wegneemt. In Hem heeft God Zijn liefde getoond. Zijn intense liefde voor mensen. In Hem heeft God redding gezonden. Als wij samen een nieuw seizoen in gaan, is dát essentieel. Dat we ons laten helpen. En dus bereid zijn om te veranderen. Hoe doe je dat dan? (1) Door je te bekeren en je áf te keren van alles wat in de weg staat naar God, (2) door je klein te maken voor God, schuld te belijden, (3) door het gebed, en (4) door dicht bij Jezus te leven, dicht bij Hem die het offer bracht, het offer van Zijn leven, voor jou, voor ons.

3. God helpt inderdaad! Zélfs als wij het laten afweten

En dan, als Samuël namens Israël gebeden heeft, gesmeekt om Gods hulp, dan kómt die hulp! Eindelijk kán God helpen. Hij heeft zóveel geduld gehad met Zijn volk. Twintig jaar heeft Hij gewacht, gewacht tot ze kwamen, en nu zijn ze er!

De hulp die God geeft, die gaat elk voorstellingsvermogen te boven. De Israëlieten hoeven niet eens te vechten! God laat de donder rollen, zo machtig, zo angstwekkend, dat de Filistijnen totaal in verwarring raken en wegvlugten. De overwinning is totaal! En vervolgens is er vrede. Vers 14: 'Ook was er vrede tussen Israël en de Amorieten,' de oorspronkelijke bewoners van het land. God helpt! Als jij geholpen *wilt* worden. Als wij geholpen *willen* worden. Samuël markeert dat met een steen. Een grote steen, die zichtbaar blijft ook voor volgende generaties. Hij noemt die steen: 'Eben-Haëzer', dat betekent: 'Steen van de hulp'. En zo heet dan voortaan ook die plaats. 'Want,' zegt Samuël, 'tot hiertoe heeft de HERE ons geholpen.' Natuurlijk, dat is prachtig, zo'n steen, als herinnering aan de dag dat God je redding gegeven heeft. Zo'n overwinning wil je markeren. Daarvoor zet je een monument neer. Dat is héél goed: blij eraan denken, aan al die keren dat je geholpen bent, dat je gered bent, dat je God aan het werk hebt gezien in je leven!

Maar met Eben-Haëzer is iets bijzonders aan de hand. Dat ontdekten we afgelopen maandagavond, toen we met vijf mensen deze dienst zaten voor te bereiden. We ontdekten dat die plek, Eben-Haëzer, al een keer eerder voorkomt, in hoofdstuk 4: 1. Daar gaat het over die vorige oorlog tussen Israël en de Filistijnen, twintig jaar eerder. Die vreselijke nederlaag, toen er 34.000 soldaten sneuvelden en bovendien de ark werd buitgemaakt door de Filistijnen. De ark, die natuurlijk nóóit naar het slagveld had mogen worden gebracht. Die veldslag was zo gênant, zo beschamend, zo vernederend... En weet u waar die vernederende veldslag plaatsvond? Die beschamende vertoning? Precies: op déze plek, Eben-Haëzer. Waar Samuël twintig jaar later die steen plaatst. Je zou zeggen: 'Daar blijf je toch wég, bij zo'n plek? En daar ga je toch helemaal geen monument neerzetten?' Maar Samuël doet dat wel. Want inderdaad: God heeft nú een uitredding gegeven. Een wonderlijke overwinning! De HERE heeft nú geholpen. Maar de HERE was er óók toen, in die donkere tijd. Hij was er óók toen Israël met die ark aan het sollen was. Hij was er óók al die twintig jaar, toen Israël de ark geparkeerd had. Hij heeft het volk door ál die jaren heen geholpen. 'Tot hiertoe heeft de HERE ons geholpen.' Wat een onvoorstelbare genade... En als je dát bedenkt, dan komt ook je eigen leven in een heel ander licht te staan. 'Waar was God, toen ik Hem zo nodig had?' Misschien denk je dat weleens. 'Waar was God, toen ik door een diep dal ging?' En misschien voel je het ook wel andersom: 'Waar was ik zelf, toen ik zulke domme dingen deed? Waar was ik zelf toen ik zo dwaalde en God links liet liggen?' Die steen, Eben-Haëzer, staat op de plaats van een nederlaag. En na die nederlaag moest God twintig jaar wachten tot het volk eindelijk naar Hem ging roepen. Maar al die jaren gaf God Zijn hulp. Israël werd niet weggevaagd. Het volk werd niet vernietigd. En God bleef Zijn infuus geven, via Samuël.

Straks, als je de kerk verlaat, kom je achterin een krat tegen met daarin witte steentjes. Je mag zo'n steentje meenemen. En als je nu naar de livestream kijkt: die steentjes blijven nog wel even staan, als je weer hier bent kun je er een meenemen. Of laat het even weten, dan brengen we er één langs. Dit witte steentje is jouw Eben-Haëzer. Leg het maar ergens neer, waar je het goed kunt zien. Misschien heb je een prijzenkast, een plek van overwinning, je mag het daar best in leggen. Maar het kan ook zijn dat je een plaats in huis hebt waar je niet trots op bent. Een plaats die je herinnert aan een nederlaag in je leven. Als dat zo is, zou ik zeggen: 'Leg hem dan dáár'. Want God heeft je geholpen. Anders zat je hier nu niet, anders luisterde je niet mee. Hij was er voor jou, ook toen jij er niet was voor Hem. Dat is genade. Jij bestaat in Zijn geduld. En Hij zál er zijn. Voor jou, voor ons samen, in een nieuw seizoen, het seizoen dat vandaag begint. Neem het mee, dat steentje. Zet het neer, als een rotsvaste herinnering aan de trouw van je hemelse Vader.

Wil je geholpen worden? God helpt!

Amen.